

Atstumt vai atbalstīt?

Katrs cilvēks, katrs bērns ir ar savu stāstu, pieredzi, vajadzībām un iespējām. Tādi ir arī bērni ar funkcionāliem traucējumiem, bērni, kas dzīvo bērnu namos, un pieaugušie ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī viņu ģimenes un piederīgie. Lai labāk izprastu tieši šo kurzemnieku vajadzības un veidotu iespējamo sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sistēmu reģiona pašvaldībās, šobrīd Kurzemē un arī citos reģionos ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu norisinās vērienīgs darbs. Pirmais solis projekta “Kurzeme visiem” ietvaros ir veikts. Ir apzināts to cilvēku skaits katrā pašvaldībā, kuriem būtu noderīgi un nepieciešami pakalpojumi. Tagad plānošanas reģiona un SIA “SAFEGE Baltija” speciālisti, sadarbojoties ar reģiona pašvaldībām un nozares darbiniekiem, izvērtē esošo situāciju un meklē labākos risinājumus sociālo pakalpojumu attīstībai. **Visi bērni ir mūsu bērni** Pēc Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas (VDEĀK) datiem 2017.gada janvārī Kurzemes reģionā bija 1176 bērni, kuriem noteikta invaliditāte, t.sk. 577 bērni ar redzes, dzirdes, kustību un psihiskiem traucējumiem. Daļa no tiem dzīvo ģimenēs, bet ir arī bērni, kuru tuvinieki nevar parūpēties par viņu labklājību dažādu iemeslu dēļ, piemēram, atkarības, vardarbība, pamešana novārtā un bērna vai vecāku veselības traucējumi, tāpēc viņi dzīvo aprūpes iestādēs. Kurzemes reģionā ir pieci bērnu nami jeb bērnu sociālās aprūpes centri, kuros 2017. gada janvārī sociālos pakalpojumus saņēma 157 bērni. Tas nepārprotami norāda uz nepieciešamību būtiski palielināt pašvaldībā ģimenēm sniedzamā atbalsta apjomu un daudzveidību, lai samazinātu risku bērniem nonākt institūcijās. **Atbalstīt nevis atstumt** Pēc Slimību profilakses un kontroles centra

datiem Latvijā uzskaitē ar dažādiem psihiskiem un uzvedības traucējumiem ir gandrīz 86 tūkstoši cilvēku, no tiem Kurzemē – 12 437. Jāatzīmē, ka pēc VDEĀK datiem šī gada sākumā Kurzemē tikai 3133 personām ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem bija noteikta invaliditāte, no tiem 522 cilvēkiem - 1. invaliditātes grupa, bet 2356 cilvēkiem - 2. invaliditātes grupa. Savukārt Valsts sociālās aprūpes centrā (VSAC) „Kurzeme” un tā sešās filiālēs 2017. gada aprīlī dzīvoja 738 pieaugušie un bērni. Daudzi no tiem varētu dzīvot sabiedrībā, ja tiktu radīti tam piemēroti apstākļi un atbalsta sistēma dzīves vietā. **Viena formula neder visiem** Šobrīd Kurzemē notiek individuāla vajadzību izvērtēšana 348 pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem. Līdz aprīlim tika izvērtētas sociālo pakalpojumu vajadzības 277 bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un 126 bērniem, kas dzīvo bērnu namos. Šo izvērtējumu rezultāti tiks ņemti vērā izstrādājot iestāžu reorganizācijas plānus un deinstitucionalizācijas plānu sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanai pašvaldībās Kurzemē. Situācija katrā Kurzemes pašvaldībā atšķiras. Ir pašvaldības, kurās ir tikai daži bērni ar funkcionāliem traucējumiem vai pieaugušie ar garīga rakstura traucējumiem, kam nepieciešams atbalsts, taču ir tādas (piemēram, Liepāja, Ventspils, Talsu un Saldus novads), kurās ir jārod risinājumi vairākiem desmitiem bērnu un pieaugušo. Tas prasa mērķtiecīgu visu iesaistīto pušu darbu. Ir jāpadomā par nepieciešamajiem speciālistiem, infrastruktūru, iespējām sadarboties ar nevalstiskajām organizācijām un iedzīvotāju attieksmes maiņu pret šiem kurzemniekiem. Kādā pašvaldībā piemērotākais risinājums būs dienas centri, grupu dzīvokļi, atbalsts audžuģimenēm un aizbildņiem, citās – aprūpe mājās vai atbalsts uzņēmējiem, kas nodarbinātu personas ar garīga rakstura traucējumiem vai cits variants. Iesaistītie “SAFEGE Baltija” speciālisti rūpīgi pārdomā un izvērtē gan katram cilvēkam nepieciešamo, gan meklē tieši katrai pašvaldībai un tās iedzīvotājiem piemērotāko sociālo pakalpojumu modeli. Vasaras otrajā pusē pārrunāsim, vai piedāvātās idejas ir īstenojamas un atbilstošas. Notiks sabiedriskās apspriedes Kuldīgā, Ventspilī un Liepājā, kuru laikā uzklaušīsim jūsu viedokli, lai kopīgi rastu labākos risinājumus. Projekts „Kurzeme visiem” tiek īstenots līdz 2022. gadam kā daļa no Latvijā notiekošā deinstitucionalizācijas (DI) procesa, kura mērķis ir ilgtermiņā radīt tādu sociālo pakalpojumu un atbalsta sistēmu, kas sniedz sabiedrībā balstītus pakalpojumus un maksimāli samazina ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās esošo personu, tostarp bērnu, skaitu. Vairāk: www.kurzemevisiem.lv Informāciju sagatavojuši: SIA "SAFEGE BALTIJA" kurzeme_di@sagefe.lv